

# Feministisk geografi

I "Intersektionella rumsligheter", publicerad i *Tidskrift för Genusvetenskap*, tar Irene Molina upp ny spännande forskning som visar hur sexism, rum, land, nation och rasism flätas ihop till kraftfulla makttekniker. "Hemmet" och bilden av hemmet används för att separera och ta kontroll över folk.

Den utpekade separationen mellan invandrare och svenskar, eller mellan rika och fattiga handlar, enligt Irene Molina, inte om marknadens naturliga kraft, eller om invandrarnas eller arbetarklassens ovilja att integreras. Det handlar om de "mäktigas medvetna avsikt att" slippa "oönskad närhet." (s 17)

Vad är det för närhet medelklassen istället skulle vilja ha? Är det till det vackra, det trygga, det mysiga, det fridfulla, det trevliga, det självrättfärdigande? Främst är det nog till varandra, det är med varandra de trivs. Det är tillsammans de kan hålla undan de oönskade, de som stjälar energi, de som ställer krav, de som är annorlunda på fel sätt. Det är tillsammans de mäktiga blir mäktiga.

Nedan är några intressanta analyser från Irene Molinas artikel.

## Hem och nation flätas ihop

Molina visar hur hem, landområde och nationalstat föses ihop och blir starka metaforer och myter. Resultatet blir en sorts upplevd container som vi antas befinna oss inuti. Geografer och kulturdebattörer gör nationen till en del av landskapet och området. Hemmet sammanflätas med myten om ett gemensamt ursprung. Svenskheten personifieras i den blonda eller blåögda. Nationalism, rasism och sexism får ett nära "beroendeförhållande som artikuleras territoriellt och som använder sig av kultur som förenande faktor för folk". (s 13) Grunden lades tidigt i folkhemsbygget, eller i föreställningen av nationen som en kvinna.

Det här återskapas även inom arbetslivet genom "de uttalade kraven på specifikt svensk kulturell kompetens". (s 13)

# Förorterna kolonialiseras

Mentala "nationella gränsdragningar uttrycks ständigt vid vardagsfrågor som var kommer du ifrån? Eller längtar du hem?" (s 15) Eller skulle du vilja återvända? "Hemmet blir för en stor del av medborgarna i Sverige således en utopi, en plats som inte finns eller som bara kan finnas långt borta i rum och i tid. Invandrarskap blir på detta sätt synonymt med hemlöshet."

I massmediers bild av förorter förvandlas dessa till "annorlunda, till andra platser", de avsvenskas och placeras i periferin eller utanför det mytiska "Samhället".

Förorterna pekas av forskare, politiker och media ut som problemområden, utsatta områden eller segregerade områden. De tillhör inte nationen Sverige. De "tillhör forna tider, avlägsna och främmande rum. Denna kolonialistiska exercis av att stigmatisera, separera och relegera människor och platser verkar genom många, mer eller mindre, subtila mekanismer." Många traditionella koloniala makttekniker brukas för att skildra förorten som exotisk, kulturell, etnisk, problemladdad, farlig.

På sjuttiotalet presenterades svenskarna i förorten som offer, som arbetslösa, som utslagna. Idag förknippas invandrarna som "själva problemet". (s16) De är både orsak och effekt för segregation, arbetslöshet och andra problem.

I debatt om segregation, hemlöshet och exkludering "är det ofta de exkluderade människorna och deras bostadsområden som stått i fokus. De kallas för utsatta, svaga och missgynnade vilket kan ge sken att det som står i centrum är exkluderande processer. Men den bestående tystnaden om de högt satta, de starka och de gynnade talar om att dessa underordnade och konstruerade kategorier får stå för både orsak, och effekt av sin underordnade situation". (s 11)

## Sexism & rasism

Livet i förorten skildras genom sexistiska och rasistiska framställningar. "Männen sexualiseras" som "potentiella våldtäktsmän eller patriarkala familjehuvud" som förbjuder barnens kärlek. (s 17)

Kvinnorna beskrivs som "passiva och förtryckta" eller som sexuellt utmanande.

Ibland målas kvinnorna ut som okunniga och språksvaga.

Förortsbon framställs som ständigt varande "på väg in i samhället, på väg att integreras". De görs till nomader. Själva förorten skildras som feodal, patriarkal eller mer traditionell än "riktiga" svenska platser. Två makttekniker, att göra människor rumslösa och tidlösa, vävs ihop.

## **Land och rumslighet är inte en container**

Irene Molina visar att forskningen har gjort upp med gamla myter om rum och land. "De senaste femtio årens teoretiska arbeten har inneburit att rummet inte längre uppfattas som blott en kontext eller en container där mänsklig aktivitet äger rum. Idag är det Lefebvrianska bemärkelsen, nämligen rummet som socialt producerat ... och rytmisk i sin dynamism, ständiga rörelse och föränderlighet som dominerar." (s 11)

Men forskningen (åter)skapar fortfarande makt. Enligt Irene Molina finns en tendens att observera och beskriva mönster och vad som händer utan att "utforska de maktförhållanden som skapar den ojämlika staden eller det orättvisa boendet. Detta bidrar till en reproduktion av sådana maktförhållanden." (s 11)

Per Herngren

2007-11-22, version 0.1

## **Referens**

Irene Molina, Intersektionella rumsligheter, *Tidskrift för Genusvetenskap*, nr 3, 2007.